

IØ – Synopsis A-niveau

EU & Det Indre Marked



Victor

Vejleder: Thomas Mørch

Lyngby Handelsgymnasium

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Problemformulering	3
Det indre marked og handelshindringer	3
Analyse af effekten ved protektionistisk adfærd	4
Frihandel kontra protektionisme	4
<i>Åbent EU</i>	<i>4</i>
<i>Protektionistisk EU.....</i>	<i>4</i>
Konklusion.....	5
Bibliografi	5
Bilag.....	6
<i>Bilag 1</i>	<i>6</i>
<i>Bilag 2</i>	<i>6</i>
<i>Bilag 3</i>	<i>7</i>

Indledning

Synopsen tager udgangspunkt i overemnet EU & Det Indre Marked, hvor der er valgt at fokusere på handlen mellem EU og lande udenfor unionen. EU har generelt været kendt for værende liberale og åbne, når det omhandler økonomisk politik, hvilket også kommer til udtryk i deres handelspolitik. Der ses dog flere steder rundt i verden en opblomstring af protektionisme f.eks. i Storbritannien eller USA, og derfor kan man stille spørgsmålet om EU også burde bevæge sig i denne protektionistiske retning.

Problemformulering

- Redegør for det indre marked, og hvilke handelshindringer EU gør brug af overfor ikke-medlemslande.
- Analyser, hvilken effekt en toldstigning i EU overfor ikke-medlemslande vil have for den danske handel, og hvilke sektorer, der vil blive ramt hårdest.
- Diskuter om EU fører den rette handelsstrategi eller et mere protektionistisk EU ville være økonomisk fordelagtigt

Det indre marked og handelshindringer

Det indre marked er blevet en af grundstenen i EU, og blev indført i forbindelse med Maastricht-traktaten fra 1993. Formålet var at øge samhandlen mellem medlemslandene, hvilket skulle øge den økonomiske velstand og skabe et endnu tættere samarbejde mellem landene. At handel på tværs af landegrænser skaber øget økonomisk velstand har været kendt i mange år, og er beskrevet i klassiske handelsteorier som teorien om absolutte fordele, komparative fordele eller i New Trade Theory. Det øget samarbejde skulle dog også komme gennem selve oprettelsen af EU som en økonomisk-monetær union. Det indre marked sikrer den frie bevægelser af varer, tjenester, arbejdskraft og kapital på tværs af landegrænserne i unionen uden nogle større komplikationer.¹

EU har med det indre marked sikret sig den frie bevægelighed af varer, tjenester, arbejdskraft og kapital, men det gælder kun for medlemslandene og ikke lande, der ikke er en del af unionen. EU gør altså stadig brug af flere handelshindringer for at beskytte deres egne markeder og virksomheder. Den hyppigst brugte handelshindring er told, da toldafgiften gør en vare dyrere, og er samtidig en indtægt for unionen, hvilket blandt andet kan ses i EU's budget for 2017, hvor ca. 21,3 mia. € eller 16,3% af deres samlede indtægter kom fra told.²

En anden form for handelshindring, der hyppigt bliver gjort brug af i EU, er statsstøtte, hvor virksomhederne modtager direkte støtte fra EU. Dette ser man bl.a. i form af landbrugsstøtten, hvor landmænd i EU samlet modtager mange mia. €, hvilket giver dem en konkurrencemæssig fordel sammenlignet med landmænd i lande, som ikke er en del af unionen. Ud over de to ovenstående handelshindringer gør EU også brug af andre såsom importkvoter, tekniske handelshindringer, offentlige kontrakter, der bliver givet til lokale virksomheder m.m.

¹ (Kureer, Det Indre Marked, 2021)

² (Kureer, EU's indtægter, 2021)

Analyse af effekten ved protektionistisk adfærd

Hvis EU tillægger en toldafgift på en vare, der kommer uden fra unionen, gør det varen dyrere, hvilket placerer EU's egne varer i en fordelagtig konkurrencemæssig position på det europæiske marked. De ellers dyrere EU-varer er nu billigere end f.eks. de amerikanske på grund af tolden. EU beskytter altså deres egne virksomheder. Til gengæld placerer det forbrugerne i en værre position, da forbrugerne ud fra et økonomisk perspektiv bliver tvunget til at købe de dyrere EU-varer, hvor de før kunne købe de billige udenlandske. Dette påvirker udbud- og efterspørgselskurverne (bilag 1), hvor afgiften fører til et mindre effektivt marked.

Tolden der bliver lagt på udenlandske (ikke-medlemslandes) varer vil med høj sandsynlighed blive gengældt af de andre lande, hvilket kan have store konsekvenser for Danmark, hvor der er store indtægter forbundet med handlen til udlandet.

USA et ikke-medlemsland har overtaget pladsen fra Tyskland som Danmarks vigtigste handelspartner. I 2019 eksporterede Danmark for ca. 157,6 mia. kr. til USA,³ hvor de vigtigste eksportvarer var: søtransport, medicinske og farmaceutiske produkter, vindmøller, høreapparater, enzymer og fødevarer.⁴ Det er altså i høj grad varer fra virksomheder, hvor Danmark er markedsledere i dette tilfælde: Mærsk, Novo Nordisk, Vestas, Novozymes, GN Store Nord og William Demant. Alle undtagen én af disse virksomheder er produktionsvirksomheder, og derfor vil det i høj grad være industrisektoren, som bliver hårdest ramt af en straftold fra udlandet. Dette kan have store økonomiske konsekvenser for økonomien (se bilag 2). Dog er Danmarks eksport til USA i høj grad præget af nødvendighedsvarer, der er svære at erstatte, hvilket gør dem mindre prisfølsomme (bilag 3).

Frihandel kontra protektionisme

EU's handelsstrategi med det indre marked og forholdsvis pro handel handelsaftaler er i høj grad nogle af grundene til, at EU-samarbejdet har oplevet en så stor tilslutning, og været attraktivt for europæiske lande at blive en del af, hvilket man især så efter Sovjetunionens fald, men verden har udviklet sig og burde EU, derfor gøre det samme, hvad taler for et åbent EU, og hvad taler for et protektionistisk?

Åbent EU

Handel mellem lande fører til øget velstand i alle mulige former: økonomisk, teknologisk, sundhedsmæssigt, menneskeligt m.m. Det giver også europæiske virksomheder mulighed for at konkurrere på de globale markeder. EU-landene kan gøre brug af andres landes absolutte fordele f.eks. billig arbejdskraft i Asien. Global konkurrence er oftest hårdere konkurrence end regional, og derfor er det en fordel for EU-borgerne, da konkurrence gavner forbrugerne.

Protektionistisk EU

EU er i høj grad selvforsynende, og har derfor ikke brug for varer fra ikke-medlemslande, de kan dermed holde kapitalen i EU, og støtte europæiske producenter. Man kan også holde hånden under de erhverv og ufaglærte arbejdspladser, som bliver udkonkurreret af lande, hvor

³ (Andersen, 2020)

⁴ (Andersen, et al., 2016)

mindstelønnen er meget lavere, så man undgår, at en stor del af unionens borgere ender i arbejdsløshed, hvilket i høj grad vil ske i de EU-lande, som allerede står overfor flere samfundsøkonomiske problemstillinger.

Der er altså fordele og ulemper ved EU's nuværende handelsstrategi fremfor et mere protektionistisk, men generelt opvejer fordelene ved frihandel ulemperne set i et større perspektiv, men stemningen hos befolkningen i nogle lande på kortsigt kan påvirke beslutningstagerne og dermed føre til urationelle beslutninger, der f.eks. mindsker frihandel.

Konklusion

Det åbne EU, som i høj grad har skyldtes det indre marked har været en kæmpe fordel for medlemslandene på mange måder, og er måske EU's vigtigste tiltag til dato. Derfor har det også været EU's ansvar at beskytte det indre marked, hvilket de har gjort gennem forskellige handelshindringer.

Toldstigninger som følge af protektionistiske tiltag vil blive mødt af straffold, hvilket både på et mikro- og makroøkonomisk niveau vil have store konsekvenser for EU, men især Danmark, hvor eksporten er meget vigtigt for den danske økonomi.

Et protektionistisk EU ville kun være fordelagtigt, hvis udlandet ikke responderede tilbage med de samme eller andre handelshindringer, og det vil de meget ofte gøre, derfor er det ikke ud fra et økonomisk perspektiv fordelagtigt at bevæge sig i en mere protektionistisk retning. EU burde altså fortsat arbejde for en global verden med frihandel overordnet set.

Bibliografi

Andersen, A. K., Mortensen, L. H., Overgaard, K., Jensen, P. R., Løve, F. v., & Mortensen, J. (2016). *Stor samhandel mellem Danmark og USA*. Danmarks Statistik.

Andersen, O. H. (10. Februar 2020). *USA indtager førsteplads som Danmarks største handelspartner i 2019*. Hentet fra Børsen: <https://borsen.dk/nyheder/politik/usa-indtager-foersteplads-som-danmarks-stoerste-handelspartner-i-2019>

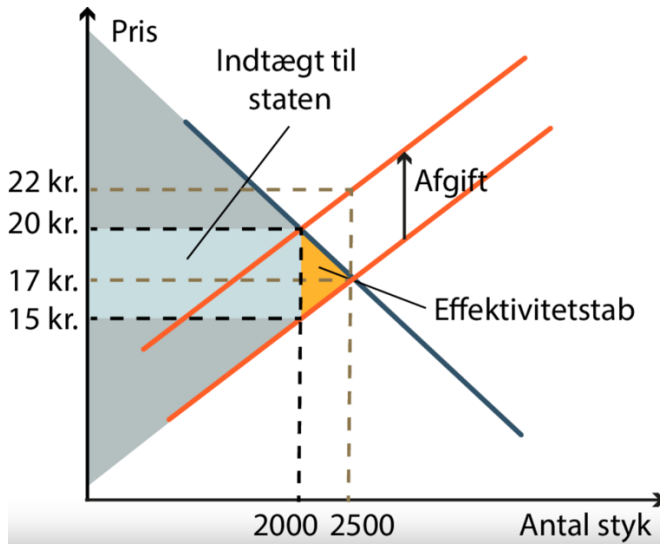
Kureer, H. (2021). Det Indre Marked. I H. Kureer, *International Økonomi A (Læreplan 2017)* (s. 698). Systime.

Kureer, H. (2021). EU's indtægter. I H. Kureer, *International Økonomi A (Læreplan 2017)* (s. 691). Systime.

Bilag

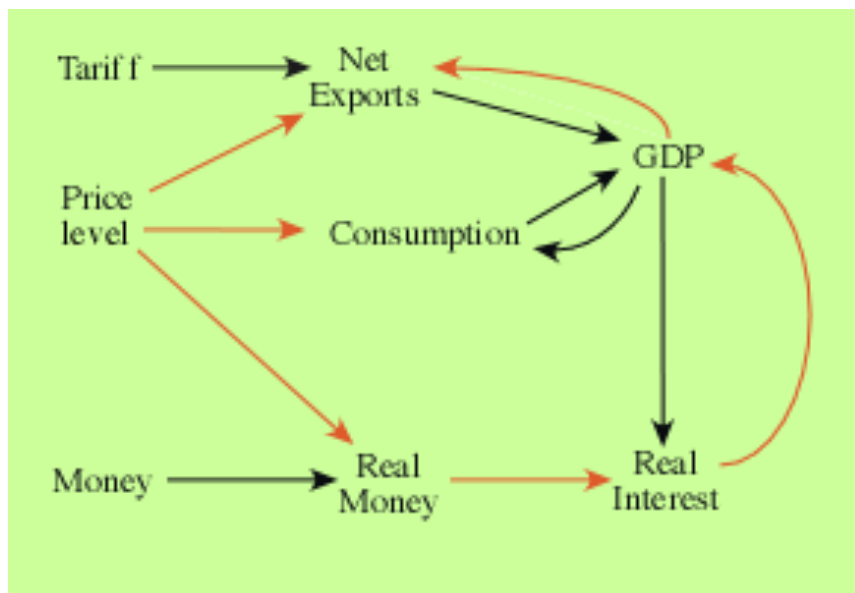
Bilag 1

Kilde: <https://io-a.systeme.dk/?id=214>

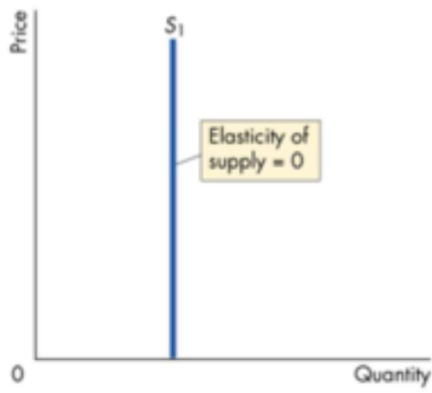


Bilag 2

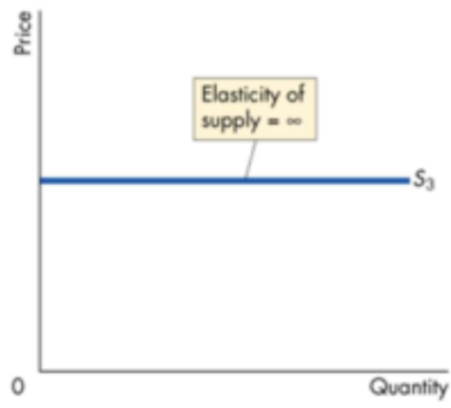
Kilde: http://www.geoffwyatt.com/2_cause_&_effect.html



Bilag 3



(a) Perfectly inelastic supply



(c) Perfectly elastic supply